

Ακρωτήριο Λυκόπουλο

Στο πλαίσιο της μελέτης του δικτύου των παράκτιων οικισμών και ναυτικών σταθμών της Πρωτοελλαδικής ΙΙ “θαλασσοκρατίας” στο Σαρωνικό και στην ευρύτερη, προς νότον, περιοχή, περί τα μέσα της 3^{ης} χιλιετίας π.Χ., έγινε περαιτέρω τεκμηρίωση στο Ακρωτήριο Λυκόπουλο (κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο από το 2004), ανάμεσα στην περιοχή Περιστέρια και στον Όρμο Κολώνες, όπου εντοπίζεται οχυρωμένος Πρωτοελλαδικός ΙΙ οικισμός (είχε αναγνωρισθεί, για πρώτη φορά, κατά τη δεκαετία του 1990, βλ. Γ. Λώλος, στο *Αργοσαρωνικός*, Τόμος Α, 2003, 90). Είναι ο δεύτερος της ακμιάς Πρωτοελλαδικής ΙΙ φάσης, επάνω σε ακρωτήριο, μετά από αυτόν στο Μερτζάνη, που τεκμηριώνεται στη νότια ακτή της Σαλαμίνας.

Στο Λυκόπουλο, ο Πρωτοελλαδικός ΙΙ οικισμός εκτείνεται στα ανώτερα επίπεδα του υψηλού και βραχώδους ακρωτηρίου, το οποίο, ευτυχώς, παραμένει ελεύθερο (αδόμητο). Η ανατολική και η νότια πλευρά του ακρωτηρίου είναι εντελώς απόκρημνες, ύψους πολλών μέτρων.

Ο οικισμός προστατεύεται από κτιστό περίβολο, οχυρωματικού/ρυθμιστικού χαρακτήρα, το πάχος του οποίου γενικά κυμαίνεται από 1 μ. έως 1,40/1,50 μ. Παρακολουθείται, ανάμεσα σε σχίνους και άλλα φυτά, και ορίζει χονδρικά το ανώτερο άνδηρο του ακρωτηρίου, προστατεύοντας την οικιστική περιοχή από τα βόρεια, βορειοδυτικά, δυτικά και νοτιοδυτικά. Φθάνει μέχρι του σημείου, όπου ο βράχος (φυσικός ασβεστόλιθος) κόβεται (“πέφτει”) απότομα, στην ανατολική και στη νότια πλευρά του υψηλού αυτού ακρωτηρίου.

Στη βόρεια γραμμή του κυρίου περιβόλου, στον άξονα δηλαδή Α.-Δ., όπου είναι η πλευρά της πρόσβασης στον οικισμό, σχηματίζεται αμυντικός καμπυλοειδής πυργίσκος, με χορδή (τόξου) 4,30 μ. Συγκροτείται από μεγάλους και μεσαίους λίθους, οι οποίοι διατηρούνται σε 3-4 στρώσεις, με μέγιστο σωζόμενο ύψος 1,20 μ. και μπορεί να συγκριθεί με καμπυλόσχημους πύργους σε οχυρώσεις οικισμών της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού στον ευρύτερο Αιγαϊακό χώρο.

Στη νότια πλευρά της υπολογιζόμενης κατοικημένης περιοχής, στο ανώτερο επίπεδο του ακρωτηρίου, διακρίνεται θεμελίωση τοίχου (πλάτους/πάχους 0,55 μ. περίπου), στον άξονα Α.-Δ. και σε μήκος 9,40 μ., που πρέπει να αποτελεί την μία μακρά πλευρά μεγάλου, σχετικώς, κτηρίου.

Στην έκταση του ανωτέρου επιπέδου του ακρωτηρίου σημειώνονται σποραδικά επιφανειακά όστρακα (μικρά και φθαρμένα) Π.Ε.ΙΙ αγγείων (ανάμεσά τους και θραύσμα ραμφόστομης φιάλης (sauce boat) της γνωστής κατηγορίας Urfirnis).

Ακρωτήριο Λυκόπουλο. Άποψη του ακρωτηρίου με τον Πρωτοελλαδικό ΙΙ οικισμό, από τα ανατολικά. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.

Ακρωτήριο Λυκόπουλο. Άποψη του καμπυλοειδούς πύργου στο βόρειο τμήμα του οχυρωματικού περιβόλου του Πρωτοελλαδικού ΙΙ οικισμού, από τα βόρεια. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.